

Zaterdag 17 juli 1915 – ochtendeditie

België en het Vaticaan.

Keulen, 16 juli. De Osservatore Romano, het orgaan van het Vaticaan, heeft volgend de Kölnische Volkszeitung de brief van kardinaal Gaspari aan de Belgische gezant gedeeltelijk afgedrukt en in aansluiting daaraan de overtuiging uitgesproken, dat de onzijdigheid van België bij het begin der vijandelijkheden niet meer bestond.

Ons onderhoud met minister Churchill.

Londen, 5 juli.

De heer Churchill (en ik zal wat een gesprek was, zoveel mogelijk in monoloogvorm overbrengen), verheelde mij zijn opvatting niet, dat, aardrijkskundig en strategisch beschouwd, de territoriale regeling aan de Scheldemonde hem onnatuurlijk voorkwam. En zij heeft de zaak der bondgenoten zonder twijfel geschaad. Indien Antwerpen transporten langs de Schelde had kunnen toegevoerd krijgen, had het niet behoeven te vallen en het Belgische leger zou op de Netelinie hebben kunnen standhouden in plaats van op de IJzerlinie. Ik zegde dat niet iedereen in Nederland er zo over dacht en de minister sprak mij niet tegen, toen ik te verstaan gaf, dat de nadelen van onze heerschappij over de Schelde niet uitsluitend de ene partij troffen, aangezien zij op het ogenblik Antwerpen gesloten hield voor de Duitsers. Maar wat hiervan zij, “versta mij niet verkeerd”, sprak hij, “ik bedoel geen verwijt. Indien Nederland deze schending van haar onzijdigheid had toegestaan, zou het zijn aangevallen en misschien voor een groot deel bezet door de Duitse legers. Dit zou een offer zijn geweest, dat niemand het recht had van Nederland te vragen of te verwachten. Niemand heeft het recht om Nederland van zijn onzijdigheid een verwijt te maken. In onafhankelijke staat zag het zijn

belang daarin en het had het volste recht om in overeenstemming daarmee te handelen. En hebben wij geen bewijs gegeven, dat wij dat recht menen te erkennen? Op het kritiekste ogenblik hebben wij het stipt onthouden. Wij hebben zelfs niet gevraagd, zelfs niet gezinspeeld op doortocht. Dat wij in het vervolg van de oorlog ons tot enige aanslag op Nederlands onzijdigheid zouden laten verleiden, is onmogelijk, ondenkbaar. Wij gaan het beginsel waarom wij strijden, niet zelf vernielen, nadat we er zo ontzettend veel voor hebben opgeofferd. Ge kunt er volkomen verzekerd van zijn, dat wij er onder geen omstandigheden aan zullen denken om op Nederland enige druk te oefenen, ten einde het zijn onzijdigheid te doen verlaten.

Ik geloof wel, dat de Hollanders goed doen, zich gereed te houden. Maar het gevaar dreigt nimmer van onze kant. Ik behoef aan een Hollander wel niet uit te leggen, dat België in handen van de Duitsers het einde van Nederlands onafhankelijkheid zou betekenen: een vrij Nederland is onbestaanbaar met een Duits Antwerpen. Maar dit zijn zaken, waarin uw eigen staatslieden en uw eigen volk moeten beslissen. Er zijn intussen mogelijkheden van wezenlijk gevaar. Duitsland kan er toe gedreven worden om Holland aan te vallen. Duitsland raakt in de positie van het wilde beest in zijn wei, dat de vlammen nader en nader ziet komen en links en rechts zijn wanhopige uitvallen doet. Gelukkig dat gij een goed en dapper leger hebt, en ook uw bewonderenswaardige waterlinie.

In elk geval zult gij begrijpen, dat wij, die ons hebben opgeworpen als de kampioen van een verdrukte kleine natie, zonder ons zelf onmogelijk te maken geen andere kleine natie in haar onbetwistbare rechten kunnen gaan krenken. En ge begrijpt dat na deze oorlog, wanneer wij hem tot een overwinning hebben gebracht – en dat zullen wij zeker! – de positie der kleine staten sterker zal zijn dan ooit tevoren. De misdadiger, die zich aan het kleine België vergrepen

heeft, zal daar staan, en zijn tuchtiging als een afschrikkend voorbeeld. En wat ge nu zegt, dat sommigen in Holland beducht zijn, dat op het vredescongres, wanneer de bondgenoten daar de lakens hebben uit te delen, zal ter sprake komen, dat men Nederland zou voorstellen om Zeeuws-Vlaanderen af te staan tegen een stuk Duits grondgebied, Oost-Friesland of iets dergelijks, - wij zijn nog zo ver van de vrede af: deze zaken zijn nog nauwelijks, zo al, besproken. Maar nog eens, het zou tegen het diepste wezen van de zaak indruisen om een land als Nederland slecht te behandelen of te dwingen met bedreigingen of met geweld, nu of later, en onder wat voorwendsels of omstandigheden ook.”

Zaterdag 17 juli 1915 – avondeditie

Geïnterneerden.

De geïnterneerde Belgische soldaten in het kamp Munsterland, nu in verschillende bivakken verspreid, zullen meer geconcentreerd worden in grotere kampementen. De politie zal voor toezicht versterkt worden met een brigade marechaussee.

Verleden zondag hebben vele Belgen te Bussum vergaderd en de Guldensporenslag herdacht. Bij die gelegenheid is het volgende telegram aan koning Albert der Belgen verzonden:

Koning Albert, De Panne.

Vlamingen en Nederlanders, in duizendtallen te Bussum verenigd, herdenkend in de Guldensporenzege de eerste grondslag van Vlaanderens en België's onafhankelijkheid, brengen hun huldegroet aan Uwe majesteit en vertrouwen in uw wijs beleid om het zelfstandige Vlaanderen in het onafhankelijk België te vrijwaren.

Namens De Vlaamsche Stem, Deswarte, De Clercq.

Daarop is, naar thans De Vlaamsche Stem meldt, het volgend antwoord ingekomen:

Aan de heren Deswarte en De Clercq, redactie van De Vlaamsche Stem, Amsterdam.

De koning heeft kennis genomen van uw telegram en bedankt u om de gevoelens van toewijding die gij hem uitdrukt. Zijne majesteit meent dat 's lands wettelijke overheden, wanneer de natie de vrije uitoefening van haar soevereiniteit zal heroverd hebben, al de maatregelen zullen nemen, bestemd om de verzuchtingen en de belangen van zijn volk te vrijwaren. Ondertussen doet de koning een dringend beroep op al de Belgen, opdat zij, voor de vijand geen ander doel noch andere bekommernis zou hebben dan de vrijmaking van het grondgebied.

Was getekend Inglenbeek, secretaris.

De kunstschaten te Ieper.

Men seint uit De Panne aan De Tijd:

Bij de beschieting van Ieper was het onmogelijk alle schatten en waardevolle kunstvoorwerpen te redden uit kerken, kloosters en openbare gebouwen. Tot nu toe kon, daar Ieper het middelpunt bleef van een hevige vuur, aan geen redden gedacht worden.

Enige dagen geleden echter heeft kolonel Tremblay met zijn adjudant Dumont deze gevaarlijke redding ondernomen. Dank zij de aanwijzingen van brigadier Bastin, slaagden zij erin, uit de puinen een hoeveelheid kostbaarheden op te delven en deze in veiligheid te brengen.

Men doorzigt elke dag onder hevig vuur de gebouwen en de kelders, voornamelijk van de kloosters, kapellen en kerken. Tot op heden zijn meer dan vijftien wagons met schatten van allerlei soort naar Frankrijk overgebracht, waar zij op een veilige plaats zijn geborgen.